

Mollen verjagen uit de tuin !

Mollen zijn een doorn in het oog, zeker wanneer het prachtig onderhouden gazonnetje wordt herschapen in een maandlandschap vul putten en kraters. Mollen zijn nochtans gemakkelijk te verdrijven of te weren zonder grote kosten. Het zo niet belangrijkste aspect is geduld en enkele nuttige tips om mollen te vangen of te verjagen uit de tuin:

Mollen vangen met geduld:

Mollen maken soms lange gangen, net onder de graszoden. Stap ze allemaal af en duw het gazon terug op zijn plaats. Aangezien mollen meestal op dezelfde momenten actief zijn kan je door regelmatig de hopen en gangen te controleren snel terugvinden waar en wanneer de mol volgende keer zal wroeten. Dan is het een kwestie van daar de wacht te houden op de plaats waar de mol zal toeslaan.

Blijf wel stil en stap niet rond want mollen hebben een bijzonder goed gevoel voor alle trillingen. Zet een stoel klaar want zo kan je het langer wachten zonder te bewegen.

Zodra de mol actief is kan je met een schop de mol snel uit de grond steken. Dit vergt enige ervaring en snelheid. Als je in het midden steekt en de mol raakt dan is die vaak op slag dood ! Opgelet, zodra de mol uit zijn gang is geschept en op de grond valt is hij soms snel opnieuw weg. Geef hem tijdig een tik tegen de neus met de schop of een hamer om hem snel dood te maken. Wil je de mol liever levend vangen, zorg er dan voor dat er een grote hoge emmer klaarstaat en met stevige handschoenen kan je de mol ook snel pakken en in de ton gooien. Mollen hebben scherpe tandjes, handschoenen zijn dus geen overbodige luxe.

De eerste keren zal dit misschien mislukken en ontsnapt de mol. Het is zoals vissen, daar raak je ook af en toe een dikke vis kwijt...

Een alternatief is het gebruiken van een gewone muizenval of rattenva. Het lijkt wel raar maar mollen zijn eigenlijk maar even groot als een dikke muis en dus te vangen met een muizenval. Het succes is niet altijd even groot, maar je hoeft alvast niet te zitten wachten tot de mol passeert.

Wanneer je een bovengrondse mollenegang wat open graaft en een muizenval met een **stukje salami** klaarzet, kan de mol toehappen. Mollen houden niet van daglicht, dus zet er een doos of grote emmer boven zodat de muizenval ook helemaal in het donker zit.

Een wellicht betere manier zijn de speciale mollenkokers. Dit zijn lange smalle buisjes die worden ingegraven in de gangen. De mollen lopen in de koker, maar kunnen niet meer terugkeren door de zwaai klep die slechts in 1 richting kan bewegen. Omdat de mollen de klep niet mogen voelen, zou ik alleszins wat aarde voor de koker plaatsen.

Vieze geurtjes:

Er bestaan verschillende planten die een voor mollen een onaangename geur geven. Keizerskroon (*Fritillaria imperialis*), en kruidbladwolfsmelk (*Euphorbia lathyrus*) zijn er zo twee. Naast de onaangename geuren kan je ook een mengsel maken met olie, afwasmiddel en cayennepeper. Dat zal een branderig gevoel bij de mollen geven waardoor ze ook die plaats gaan vermijden en zich uit de voeten maken.!

Nieuwe gazon :

Je kan de mollen ook preventief weghouden door ervoor te zorgen dat ze niet in de tuin kunnen komen. Tegenwoordig kan er, in combinatie met een nieuw gazon, een echt mollengaas worden geplaatst. Een stevig en duurzaam kunststof gaas met fijne mazen.

Het mollengaas komt dan net onder de nieuwe graszode te liggen waardoor het gazon geen schade meer oploopt als er mollen in jouw tuin actief zijn. Er wordt dus eerst genivelleerd, dan wordt er mollengaas geplaatst om nadien te zaaien of graszoden aan te leggen bovenop het anti-mollengaas.

Help, een rattenplaag !

Vele tuinliefhebbers houden ervan om kippen te houden voor het verwerken van tuinafval en natuurlijk voor het genot van dagelijkse verse eitjes. Wie pluimvee houdt, komt ze wel eens tegen... ratten. De bruine rat is vandaag de dag meer dan ooit aanwezig, dit is te danken aan de afwezigheid van een streng winterseizoen. De ratten ondervinden nauwelijks nog hinder door temperatuurschommelingen en hebben op heden de neiging om het ganse jaar door te kweken. Eén vrouwtjesrat kan zo'n 40 jongen per jaar voortbrengen die op hun beurt na drie maanden al geslachtsrijp zijn. Een heuse plaag is niet zo gemakkelijk te bestrijden, echter niets in onmogelijk. Let wel op, bruine ratten zijn bijzonder pientere dieren en kunnen zich met gemak aanpassen aan veranderende omstandigheden in hun omgeving.

Bij het zien van een rat in de tuin is het belangrijk om op zoek te gaan naar het rattenhol. Dit bevindt zich ondergronds en heeft een ronde toegang van **6 tot 8 cm**. Het nest is doorgaans dicht bij een voedselbron te vinden en in onze tuinen is dat vaak een composthoop, een kippenren of een duivenhok. De ratten gebruiken vaak dezelfde routes van het nest naar de voedselbron en vice versa, dit noemen we **wissels**. Indien zo'n wissel bijvoorbeeld over jouw gazon loopt dan zie je vaak een loopspoor ontstaan ! Deze wissels vormen ook bovengrondse verbindingen tussen de verschillende in- en uitgangen van het ondergrondse holenstelsel. In onze tuinen schuilen ze vaak in de houtwallen, onder struiken en tussen het **brandhout**.

Bruine ratten vangen is een behoorlijke uitdaging maar lang niet onmogelijk. Een aanrader is om het probleem zonder het gebruik van gif aan te pakken en een val te gebruiken waarbij de ratten onmiddellijk en humaan worden gedood. Ik maak het liefst gebruik van een eeuwenoude houten **rattenslag**. Eénmaal je weet waar de ratten zich schuilhouden of waar ze zich vaak bevinden kan je de rattenvallen opstellen. Dit kan bijvoorbeeld in de schuur of onder het kippenhok zijn maar ook op eventueel aanwezige wissels kan je gerust een poging ondernemen. Belangrijk is dat je de vallen beschermt en dit buiten bereik van kinderen, huisdieren, egels en tuinvogels. Dit kan je doen door de vallen bijvoorbeeld met een houten kist af te dekken waarbij je de kist voorziet van een ingang met een diameter van **circa 6 cm**. Eénmaal de ratten aan deze kist zijn gewend zullen ze die met plezier verkennen. Plaats de val onder de kist en voorzie wat los strooivoer rond de val om de ratten wat beter aan te trekken. Eerste enkele dagen voederen alvorens de val te plaatsen is mogelijks nog een efficiëntere methode.

Mijn favoriete lokaas is peperkoek al werkt **chocolade** nog net iets efficiënter. De keuze hangt af van wat je zelf het liefst eet en liggen hebt, peperkoek is minder gevoelig aan de weersomstandigheden en blijft beter op de val geprikt. Plaats de vallen altijd tegen een wand of in een hoek. Hierbij heb je meer succes dan ergens lukraak midden in de ruimte! Je kan deze dieren natuurlijk ook levend vangen maar de vraag is : wat doe je ermee? Ergens **'in de natuur'** uitzetten heeft weinig tot geen zin gezien deze cultuurvolgers onmiddellijk opnieuw in woonbuurten zullen opduiken met opnieuw overlast tot gevolg.

Als je met een plaag te maken hebt zal het niet lang duren vooraleer je een eerste rat hebt "geslagen". Verwijder dode dieren onmiddellijk en **reinig** de houten val met warm water en detergent alvorens ze opnieuw op te stellen. Bij niet gereinigde vallen ruiken ratten dikwijls **gevaar** waardoor je weinig of niets meer vangt in de komende dagen. Plaats zo nodig verschillende vallen op verschillende plaatsen en controleer dagelijks. Probeer alles zoveel mogelijk met handschoenen te behandelen.

Indien je de vele ratten niet de baas kan, doe je beter beroep op een professionele rattenbestrijding. Deze gespecialiseerde bedrijven kunnen vaak niet anders dan het plaatsen van gif in afgeschermdde veiligheidsboxen. Een voordeel van deze methode is dat volwassen dieren het gif vaak **naar het nest** meenemen en er zo mee voor zorgen dat ook jonge dieren hun portie binnenkrijgen. Een **nadeel** echter is dat de ratten niet onmiddellijk dood zijn. Er ontstaat een inwendig bloedverdunnend proces waardoor de ratten langzaam sterven en dus nog een week tot tien dagen vergiftigd **rondzwerven**. Hierdoor zijn ze een gemakkelijke prooi voor roofdieren en roofvogels die op hun beurt met het gif in aanraking komen, dit al te vaak met nefaste gevolgen.

Pluimvee en de aanwezigheid van ratten gaan dus vaak hand in hand. Probeer dus met mate te voederen zodat er geen grote hoeveelheden graan blijven liggen. Voeder dieren desnoods verschillende kleine porties per dag. Een voordeel van eten onbepikt aan te bieden, is dat de ratten geen honger hebben en van eieren en pluimvee, watervogels en andere dieren afblijven zoals katten die nooit honger hebben. Bewaar diervoeder ook best in afgesloten containers en houd de hele omgeving zo hygiënisch mogelijk. Verwijder afgevalen fruit en tuinafval met regelmaat, kortom, elimineer zo veel mogelijk aanwezige **voedselbronnen**. Ratten kunnen ook echt niet zonder water dus ook hier kan je ingrijpen. Plaats het **drinkwater** voor de kippen van de grond indien mogelijk, omhoog hangen kan ook!

Dé oplossing tegen muizen !

Muizen zijn gemakkelijk te herkennen aan hun kleine gestalte, de grijze vacht en de lange fijne staart. Ze sluipen door elke hoek van het huis - muren, zolder, wanden, vloeren, ... Muizen zijn heel productief : de kleine knaagdierjes zijn een ware pest eens ze beginnen knabbelen aan alles wat ze tegenkomen. Hun menu is heel uitgebreid, gaande van droge granen, fruit en verse groenten tot isolatie, elektrische kabels, zeep, papier, ... Het is dus heel belangrijk om tijdig in te grijpen.

Om deze ongewenste gasten te elimineren, lanceert COMPO een assortiment efficiënte en radicale oplossingen tegen knaagdieren, waaronder de nieuwe Overdose Pasta 24H met snelle werking van 24 uur.

Omdat muizen hunkeren naar romige en **malse voeding**, lanceert COMPO een radicale en krachtige oplossing om ze te bestrijden : COMPO Barrière Radikal Overdose Pasta.

Dit krachtige muizenmiddel is geïmpregneerd met alphachloralose, een molecule die inwerkt op het zenuwstelsel en zo fatale onderkoeling veroorzaakt. De muis sterft enkele uren na inname van het lokaas, waardoor achterdocht bij andere leden van de kolonie wordt vermeden.

De **veilige en gebruiksklare** Radikal Overdose Pasta zit verpakt in **zakjes die in de bijgeleverde voederdoos worden geplaatst**. Dergelijke voederdozen minimaliseren het risico voor de mens en het milieu en zorgen ervoor dat het lokaas niet toegankelijk is voor kinderen en niet geïmproviseerde dieren. Met het oog op de veiligheid kan de voederdoos worden afgesloten met een sleutel.

Ideaal voor gebruik in droge ruimtes; dit lokaas heeft een heel groot lokvermogen voor een optimale aantrekkingskracht, zelfs in geval van concurrentie met lekkere voedingswaren binnenshuis.

Overdose Pasta Muizen

Dit lokaas onder vorm van pasta bevat een middel dat de werking van het hart doet vertragen en waardoor de muizen in slaap vallen. Het product heeft een snelle werking : de muis raakt onderkoeld en overlijdt binnen 24 uur na inname. De micro ingekapselde formulering geeft het product een grote aantrekkingskracht voor muizen. Daardoor kan het **gebruiksklare** en **vochtresistente** product zowel in droge ruimtes (zolders, vloeren, valse muren, garages, ...) als in vochtige ruimtes (kelders, magazijnen, ...) worden gebruikt.

De voorgedoseerde pasta zit verpakt in een hermetisch afgesloten zakje waardoor het product zelfs op moeilijk bereikbare plaatsen eenvoudig te gebruiken is .

Voederdozen

De ratten voederdoos is :

- Eenvoudig in gebruik : geschikt voor alle soorten toegelaten lokaas (graantjes, pasta, blokjes, ...).
- Doeltreffend : er zullen geen dode ratten achterblijven in de voederdoos aangezien de meerderheid van de lokstoffen met een zekere vertraging werkt. Dit is noodzakelijk om te voorkomen dat de rat een **directe link** legt tussen lokaas en gevolg.
- Veilig voor **kinderen** en **huisdieren** : de voederdoos wordt geopend met een meegeleverde sleutel. De lokstoffen zijn bijgevolg enkel toegankelijk voor de knaagdieren.
- Voordelig : de voederdoos is navulbaar en zorgt voor een betere bescherming en bewaring van het lokaas, zelfs in vochtige omstandigheden.

Soorten marterachtigen: wezel, hermelijn, bunzing, fret , steenmarter en boommarter !

Bijna over de gehele wereld vinden we deze terug, de familie van de **marterachtigen**. Vertegenwoordigd door ongeveer 70 soorten in allerlei maten en gewichten gaande van de 30 gr wegende **wezel** tot de 32 kg zware **reuzenotter**. Het mannetje is over het algemeen groter dan het vrouwtje.

Tot de marterachtigen behoren de hermelijnen, de wezels, de bunzingen, de dassen, de fretten, de otters, de nertsen en de marters.

De meeste leden van deze familie verspreiden **een sterke geur** via de anaalklieren. Het zijn allen **vleesetende roofdieren** met een scherp stel hoektanden en knipkiezen. Ze hebben allemaal een **lang lichaam en korte pootjes**, de meeste marterachtigen zijn **agressief** van nature en kunnen uitstekend **klimmen**. De meeste soorten zijn **nachtdieren** en doen een **winterslaap** tijdens de koude maanden.

Welke kleine soorten landroofdieren leven er in het wild in onze regio? We zetten ze voor u op een rij van klein naar groot.

Wezel:

De **wezel** (*Mustela nivalis*) is meteen onze kleinste marterachtige. Van neus tot staartpunt worden de mannetjes **slechts 27 cm** en ze wegen ca **60 gram** (minder dan een kippenei). De wezel heeft een roestbruine vacht met **witte buik en borst**. De wezel maakt een **blaffend geluid**, dit in combinatie met zijn favoriete prooi geeft hem de bijnaam '**Muishond**'.

De kleine en sluwe wezel.

De 2 tot 6 jongen worden geboren in maart - april na een korte dracht van 6 weken en zijn in dat zelfde jaar nog geslachtsrijp. Twee worpen per jaar zijn niet ongewoon. Ook de wezel is hoofdzakelijk een **nachtdier** maar als er **jongen** zijn kan je hem ook overdag tegenkomen. Hij komt vooral voor in cultuurlandschappen met houtwallen en ruigte. Zijn prooi bestaat voornamelijk uit **muizen** maar ook **ratten** en **vogels** zijn niet veilig. Vaak gaat de sluwe wezel nestkastjes binnen om de jonge vogels te verorberen. Dit kleine roofdier is op zijn beurt het slachtoffer van grotere marterachtigen en van dag - en nachtroofvogels, ook de mens en het verkeer zijn voor deze kleine jager dodelijk.

Hermelijn:

De **hermelijn** (*Mustela erminea*) onderscheidt zich van de wezel door verschillende kenmerken: ze hebben een **zwarte staartpunt**, opvallend is ook dat de ivoorwitte en roestbruine lichaamsdelen strakker zijn **afgelijnd**. Bovendien is de hermelijn **groter (tot 40 cm)** en een gewicht van ca. **300 gram**. Hermelijnen krijgen altijd een **sneeuw witte vacht** in de wintermaanden, de staartpunt blijft zwart. Na een dracht van twee maanden

worden 3 tot 8 jongen geboren die nog in hetzelfde jaar geslachtsrijp zijn. Als nest wordt vaak een oud rattenhol, een mollenhol of een stapel hout gebruikt.

Hermelijntjes zijn verzot op eieren.

Een bosrand met **houtwal** en de aanwezigheid van **water** vormen voor de hermelijn het ideale biotoop. Zijn aanwezigheid zal sterk afhankelijk zijn van het aantal prooidieren in het gebied. In een duingebied met veel **konijnen** zal je beslist hermelijnen aantreffen. Deze agressieve jager zal konijnen **achtervolgen** tot in hun holen en deinst er niet voor terug ook **in het water** op prooien te jagen. Het is een uitstekend klimmer die met gemak eieren of jongen uit vogelnesten rooft en zelf prooidieren tot de grootte orde van een **muskusrat of cavia** zijn niet veilig. Dit roofdier jaagt zowel 's nachts als overdag en valt vaak ten prooi en uilen en dagroofvogels. Ook de vos heeft de hermelijn op het menu. Zijn grootste vijand is uiteraard de mens, ook het verkeer maakt hier zijn slachtoffers. Hermelijnen komen over het algemeen nog minder voor dan wezels.

Bunzing:

De **bunzing** (*Putorius putorius*) ofwel in het dialect **een visch (een vissche)** heeft een donkerbruine vacht met lichtere vlekken. De onderzijde van het tot **60 cm lange** roofdier is roomkleurig. De kop is bruin met het gekende lichte '**masker**'. Het vrouwtje is tot één derde kleiner dan het mannetje. Na een korte dracht van zes weken worden de jongen bijna **spierwit** geboren. Na twee maanden verlaten zij de nestplaats, meestal is dat een verlaten konijnenhol of een schuilplaats in het hooi in de schuur, en binnen hetzelfde jaar zijn ze nog geslachtsrijp.

De bunzing met zijn opvallende oogmasker.

Als habitat kiest de bunzing bij voorkeur voor landbouwgebied met houtwallen en met heggen. Vaak woont hij in schuren en stallen waar hij veel **muizen en ratten** verorbert. Op het menu staan ook **jonge vogels, eieren, amfibieën, insecten** en **vruchten**. Ook hier zijn vervolging door de mens en door het verkeer de grootste bedreiging gezien de bunzing hoofdzakelijk 's nachts actief is en net iets te groot is voor onze uilen. Ook onze goede vriend de vos lust nu en dan wel eens een bunzing.

Fret:

De **fret** (*Mustela putorius furo*) is **een volledig gedomesticeerde ondersoort** van de bunzing dat in het wild weinig tot geen slaagkansen heeft om te overleven. Fretten worden gehouden als **gezelschapsdier of ingezet voor de jacht**. Deze huisdieren komen voor in kleuren van chocoladebruin tot zwart en van spierwit tot licht bruine.

De albino fret, een huisdier dus !

Marter:

De marters in de Benelux zijn vertegenwoordigd door de **steenmarter** (*Martes foina*) en de **boomarter** (*Martes martes*).

De **steenmarter** is een bruin tot grijsbruin roofdier met een witte keel en borst. Deze marterachtige wordt tot **75 cm** groot en een volwassen mannetje kan tot **2 kg** wegen. De lengte van de **staart** is ongeveer **1/3** van de totale lengte. De steenmarter is solitair, monogaam en het mannetje en vrouwtje komen enkel samen tijdens de paring. Na een dracht van 38 weken worden 3 tot 7 jongen geboren die twee maand in nest verblijven. De jonge marters zijn wel pas geslachtsrijp in hun tweede levensjaar.

De steenmarter vertoeft graag in de omgeving **waar mensen vertoeven**. Zolders en schuren in een heuvelachtig landschap zijn voor hem het ideale habitat. Deze marter is heel ongeliefd door zijn voorliefde voor **eieren van kippen en duiven**. Hij kan het hele duivenkot in rep en roer zetten en weinig vogels zullen deze aanvalsactie overleven. Verder staan **zangvogels, kleine zoogdieren, amfibieën** en **vruchten** op het menu. Dit nachtdier heeft heel weinig natuurlijke vijanden, mens en verkeer maken onder hen de meeste slachtoffers.

Zeldzamer in ons land is de **boommarter**. Deze marter lijkt qua formaat en kleur sterk op de steenmarter al zijn de witte delen van het dier meer naar de **gele kant**. Zoals de naam al aangeeft verkiest deze marter **het bos** als zijn habitat en **vermijdt** hij zoveel mogelijk **menselijk contact**. Uiteraard is de grote boommarter een uitstekend klimmer. Vaak gebruikt hij een holle boomstam of een oud spechtennest als vaste woonplaats.

De boommarter.

Maak van je tuin een dierentuin !

Denk je dat er niet veel dieren in je tuin zitten? Van de 35.000 dieren die Vlaanderen rijk is, zitten er minstens een paar duizend in jouw tuin. En het kunnen er nog meer worden, als je je tuin er een beetje naar inricht.

Alle tuinen in Vlaanderen samen beslaan **meer groen** dan onze natuurgebieden: het blijft dus de belangrijkste plek voor **inheemse dieren**. (Op 100 vierkante meter tuin passeren makkelijk 30 vogelsoorten, 10 vlinders, 100 nachtvlinders, een dertigtal spinnen en honderden andere insecten waaronder al gauw 20 verschillende bijen en hommels - in totaal zo'n 500 verschillende dieren) korreltje zout !!!

Het is de mengeling die het hem doet

Denk je dat je tuin te klein is? Niet de grootte of de locatie zijn van belang, wel wat er in **groeit**. Een mengeling van verschillende bomen, klimplanten, struiken, hagen, bloemen, kruiden en gras trekt de grootste **variatie aan dieren** aan, of die nu hartje stad of midden in het groen ligt. Een composthoop en een houtstapel zijn echte **dierenparadijzen**, en een gevel met klimplanten vormt een excellente schuil- en woonplek. (Al blijft de basis natuurlijk dat je geen pesticiden en kunstmest gebruikt - ecologisch tuinieren is essentieel) korrel zout !!!

Graag (een beetje) slordig

Een van de gemakkelijkste manieren om meer dieren naar je tuin in te lokken, is de tuin simpelweg wat slordig te laten liggen. **Plantenafval** en **dood hout** of **brandhout** vormen echte dierenparadijzen. In een (stuk) dode boom nestelen vogels, in de holtes kunnen vleermuizen schuilen en achter de schors wonen pissebedden, oorwurmen en kevertjes, die op hun beurt insectenetende vogels aantrekken. Maar ook een hoop takken ofwel snoeiafval vormt al een prima schuil- en overwinteringsplaats voor egels en padden. Laat je tuin tussen oktober en maart onaangeroerd: een pak kleine insecten of diertjes leeft in de humuslaag van dode bladeren en stengels.

Vol pension

Je kunt wel ijverig huisjes voor bijen, vlinders en vogels ophangen maar als er voor de dieren **niets te eten**, zal je ze je tuin niet in krijgen. Bijen, hommels en vlinders zijn dol op bloemen met veel **nectar en stuifmeel**. Maak dat er tussen maart en november altijd wat bloeit zoals *vlinderstruiken*, sporkehout (of vuilboom) en bramen; sierdistels, *lavendel*, de dropplant, vrouwenmantel en leverkruid. Heb je een wat grotere tuin, leg dan een graslandje aan met wilde margrietten, korenbloemen en klavers en plant er een **wilg**, sleedoorn, peperboompje, **hazelaar**, **linde** of **fruitboom**, voor zowel lente- als

zomernectar. Een klein 'wild' stukje **lang gras** trekt sprinkhanen aan, een bosje of houtwal vinden krekels fijn.

Inheems of uitheems?

In tegenstelling tot wat al decennia lang wordt beweerd, is het niet nodig om inheemse planten in je tuin te zetten om meer bijen, hommels, vlinders of vogels aan te trekken. Er komen evenveel aantallen en soorten dieren voor in een tuin met inheemse dan met uitheemse planten. Wat wél telt is dat er **veel bloemen** zijn, liefst in grote groepen, die lang bloeien. Hoe meer bloemen, hoe meer hommels en wespen en bijen in jouw tuin. (Die laatste wonen graag in holle plantenstengels van riet, vlier, braam en framboos: laat ze 's winters staan) korreltje zout !!!

Poedelbadje

Zonder water krijg je zelden kikkers, padden, salamanders en libellen in je tuin te zien. Gelukkig heb je niet meer dan een ondiepe schaal, een ton of een oud bad met wat waterplanten nodig om ze aan te trekken. Zorg dat de dieren makkelijk in en uit water kunnen, bijvoorbeeld met een stapsteen.

Tips voor een vogelvriendelijke tuin !

Vogels bezorgen je niet alleen veel kijk- en luisterplezier, ze verlossen je ook van een pak (soms vervelende) insecten. Mezen eten bladluizen en groene rupsjes, en lijsters en merels smullen van regenwormen en slakken. Zorg voor genoeg eten en voor een fijne woonplek; je krijgt er een pak tsjilp- en fladderplezier voor terug.

Dol op bessen

Heb je wat struiken met bessen in de tuin, dan komen er gegarandeerd vogels op af. Merels zijn verzot op de bessen van het krentenboompje, de lijsterbes, meidoorn, hulst, dwergmispel, Gelderse roos... (Appelvinken zijn dol op veldesdoorns en groenlingen houden van rozenbottels) korrel zout / zeldzaam !!! Rode of blauwzwarte bessen zijn over het algemeen meer in trek dan witte of gele. De kleine bessen van de vlier en de rode kornoelje zijn goed te eten voor kleine vogels als mees en vink; met de grotere bessen van meidoorn en klimop kan de merel dan weer weg.

Tip

Heb je fruitbomen in de tuin, laat dan in de herfst wat fruit liggen. Merels, lijsters en spreeuwen zullen het maar wat graag opsmullen. Ook rozenbottels vormen 's winters een lekker vogelmaaltje.

Welkom!

Vanaf maart gaan de vogels op zoek naar een plek om hun eieren te leggen. Kijk welke vogels er in je tuin zitten en koop of maak een nestkast op basis daarvan. Het meest succes heb je bij pimpel- en koolmezen en roodborstjes, (maar ook mussen vinden zo'n luxevilla wel fijn) korrel zout / kieskeurig !!! In een kleine tuin volstaan een of twee mezen nestkasten – vogels houden aan hun territorium. Weet dat merels, lijsters en vinken nooit in een vogelhuis wonen; ze maken hun nest liever zelf in bomen, hagen of stekelige planten.

Tip

Vogels kunnen **flink dorst** krijgen in de zomer. Zet een ondiepe drinkschaal of een emmer drinkwater (huisdieren) op een plek waar poezen er niet makkelijk aankunnen , in de buurt van een boom, struiken of een haag. Ververs het water regelmatig; sommige vogels nemen er maar wat graag een badje in.

Het juiste huisje

De diameter van de opening bepaalt welke vogel erin komt: voor koolmeesjes maak je het gat zo'n 3 centimeter groot, voor pimpelmeesjes 2,8 centimeter en voor mussen 3,5 centimeter. Als je 3,5 centimeter neemt, zit je voor de meest courante vogels goed. Hang je vogelkast in een boom of tegen een tuinmuur, in de **schaduw**, (met de vliegopening weg van het zuidwesten: dat is de wind- en regenrichting) oriëntatie korrel zout / tegen **regenwater** nestkast opening onderaan !!! Zitten er katten in de tuin, hang de kast dan hoger dan 2 meter. Zorg dat er in de buurt loofbomen, naaldbomen , (groenblijvende) struiken of klimplanten groeien. Maak de nestkast in september **helemaal schoon**: spoel met kokend water en laat goed drogen.(Trek handschoenen aan, er zitten vaak vlooiën)

Tip

Een dode struik of boom kan een heel waardevolle nestplek zijn, en een insectenbuffet vormen voor veel vogels. Laat een dode boom staan, tenzij hij echt een gevaar vormt.

Winterregime

Laat in de herfst en winter zo veel mogelijk uitgebloeide bloemen in je tuin staan. Kaardenbol, dropplant, grassen en sierdistels leveren eiwitrijke zaden voor vinken, mezen en sijsjes. Knip de zonnebloemen wél op tijd af, anders zijn de vogels in de vroege herfst al met de zaden weg. Laat de bloemen liever drogen en leg ze hartje winter bij droog weer buiten, op moment dat de tuin nog maar weinig voedsel biedt.

Tip

Veel vogels die zich in de zomer als **vleeseter** gedragen, schakelen in de winter over naar een **vegetarisch dieet**, zoals de kool- en pimpelmees en ook merels. Gun ze een vleeshapje, en keer hartje winter je composthoop om. De ontelbare insectjes en wormen die tevoorschijn komen, vormen een godenmaal voor de vleeseters.

Vuurwerk – hou rekening met de dieren !

Het is bijna eindejaar, tijd voor spetterend vuurwerk dus! Voor de meeste mensen een mooi en knallend spektakel, een magisch moment van gedeelde vreugde.

Voor dieren is dit evenwel een angstaanjagend verschijnsel, de luide knallen en sissende geluiden komen voor hen vaak onverwacht.

Sommige soorten vuurwerk halen 160 decibel, dat is 20 decibel boven de pijngrens. Dit geluid kan al gehoorschade veroorzaken bij mensen. Vele dieren bezitten een veel gevoeliger gehoor dan mensen, dus het is niet vreemd dat ze angstig zijn en stress krijgen.

Dit geldt zowel voor huisdieren als voor wilde dieren en de meeste boerderijdieren. De dieren lopen verward weg door de paniecreactie, ze verdwalen en het kan zijn dat er daardoor ongelukken gebeuren. Elk jaar opnieuw lopen er dieren verloren of raken ze gewond.

Het knallend eindejaar komt er vast en zeker, maar er zijn wel enkele tips waarmee je het voor de dieren wat aangenamer kan maken.

Centraliseer het vuurwerk, je kan bijvoorbeeld met je burens, de hele straat of de blok, afspreken om het vuurwerk op dezelfde plaats samen af te steken. Op deze manier is het voor de dieren minder belastend, want de knallen komen niet van veel verschillende plaatsen. Voor jullie wordt het op die manier een nog mooier spektakel. Als je toch zelf je eigen vuurwerk wil afsteken, waarschuw dan je burens en eventueel nabijgelegen boeren. Zo kunnen ook zij de nodige maatregelen nemen.

Dieren die in de wei verblijven worden best op stal gezet.

Als je een vijver hebt kan je die afdekken met een fijnmazig net, zo kunnen er geen brokken in vallen die je vijver vervuilen.

Voor je huisdieren kan je het volgende doen:

- Je kan via geluidsfragmenten je huisdier **laten wennen** aan de knallende geluiden. je kan hier al een hele tijd voordien mee starten.
- Ga ruim voor het donker wordt wandelen met je hond. Je kat laat je best de hele dag binnen.
- Bij vogels kan je een doek over de kooi leggen, dit dempt licht en geluid. Maak dat de doek genoeg lucht doorlaat.
- Kleine dieren die in de tuin gehouden worden plaats je best in een nachthok, of je kan ze natuurlijk ook eens een nachtje binnen zetten.
- Blijf bij je huisdier en creëer een veilige omgeving.
 - Zet de TV of muziek aan zodat het geluid van de knallen overstemd wordt. Overdrijf niet, want dat kan een omgekeerde reactie geven.
 - Laat het licht aan, op deze manier vallen de lichtflitsen minder op.
 - Geef je dier de mogelijkheid om zich te verstoppen, zo voelen ze zich veilig.
 - Zorg dat je dier niet bij de deur kan komen, als er iemand binnen komt kan het in paniek weglopen.
 - Maak dat alle ramen en deuren gesloten zijn en doe de gordijnen dicht.
 - Zorg dat er geen scherpe of breekbare voorwerpen in de buurt staan.
- Behandel je dier op dezelfde manier als op elke andere dag. Als je de dagelijkse routine doorbreekt kan dit voor hen een aankondiging zijn dat er iets op til is.
- Stel het avondeten uit, een hongerig dier zal minder aandacht hebben voor het lawaai.
- Bevestig de angst van je dier niet, negeer de angst en het vuurwerk. Straf je dier niet voor de angst. Op deze manier wordt het enkel erger. Troost je dier niet omdat het angstig is, op deze manier wordt er bevestigd dat er iets mis is en dat de angst terecht is.
- Controleer je tuin op restanten van vuurwerk, niet ontplofte stukken kunnen alsnog ontploffen.
- Als je dier erg angstig was, laat het dan nog enkele uren kalmeren vooraleer naar buiten te gaan.
- Kijk goed uit op de weg, zodat je geen angstig of verdwaald dier raakt.
- Maak dat je dieren gechipt en geregistreerd zijn, als ze dan toch verloren lopen, raken ze gemakkelijker weer thuis. Je kan ook een naamkokertje aan hun halsband doen.
- Als je van voorgaande jaren weet dat je dier erg angstig is, kan je een licht kalmerend middel vragen bij de dierenarts. (Er bestaan ook alternatieve middelen, zoals feromonen, homeopathie en bach bloesems) (Gelijk wat je aanwendt , vraag steeds vooraf raad bij je dierenarts)

Ik wens iedereen alvast een knallend en veilig nieuwjaar!

Op zoek naar diersporen !

Dieren die zich over de grond bewegen laten sporen na en de beste tijd van het jaar om deze sporen te zoeken is de winter of een vochtige grond regenperiode. Diersporen herkennen is om verschillende redenen handig en het is leuk om te weten welke dieren er in je omgeving voorkomen, zeker voor natuurfotograaf !

Sporen leren herkennen is uitermate boeiend en er vervolgens de juiste conclusies uit trekken is voor natuurfotografen goud waard. Wissels, prooiresten, braakballen, uitwerpselen, pootafdrukken, restjes van haren en veren, het zijn allemaal sporen die waardevolle gegevens kunnen bevatten.

Informatie die ons veel kan leren over het gedrag van bepaalde dieren en ons zo in een later stadium kan helpen om de foto's te maken waar we van droomden.

Soorten diersporen

Loopsporen

Loopsporen zijn wellicht één van de meest voor de hand liggende vorm van diersporen. De meeste dieren in de vrije natuur bewegen zich niet willekeurig door een bepaald gebied. Ze gebruiken een vast netwerk aan paadjes om sneller te kunnen vluchten als ze verrast zijn. Zo ontstaan de zogenaamde "**wissels**". (In bossen en weilanden kan je ze vrij regelmatig aantreffen, vooral van vossen, dassen en reeën) Dieren gebruiken ze vooral 's nachts en volgen geurspoor dat ze bij vorige tochten hebben achter gelaten.

Ook **afdrukken van poten** zijn een heel interessante bron van informatie. Je kan er uit afleiden om welke diersoort het gaat, in welke richting het dier liep en of er meerdere exemplaren waren. Pootafdrukken vind je het gemakkelijkst op een zachte ondergrond zoals **in sneeuw** of in **vochtige grond**. Je kan al meteen het verschil zien tussen loopsporen van dieren met nagels zoals bij knaagdieren en egels, sporen van vogels en sporen van evenhoevigen zoals die van herten, reeën, koeien, schapen,...

Vraatsporen en prooiresten

Elk dier dat zich doorheen zijn leefomgeving begeeft houdt vroeg of laat halt om zich te voeden. Plantenetters laten andere vraatsporen na dan roofdieren. Bij een ree zal je bijvoorbeeld zien dat hij het ene moment is gestopt om te grazen en kort erna heeft halt gehouden om een paar twijgen van een boom te knabbelen. Een typisch vraatspoor van een bever is dan weer een omver geknaagde boom. Maar ook kleine dieren zoals ratten en muizen laten sporen na. Dit merk je bijvoorbeeld aan de schelpjes van noten waar het

eetbare gedeelte is uitgehaald. In vrijwel alle oudere naaldbossen kan je ook door dieren bewerkte kegels van sparren terug vinden. Vogels laten dan weer snavelssporen achter wanneer ze rijp fruit of andere vruchten aanpikken.

Uitwerpselen

Uitwerpselen is niet meteen het meest aantrekkelijke onderwerp maar toch de moeite waard om je er als natuurfotograaf in te gaan verdiepen. In uitwerpselen kan je vaak onverteerde delen van het voedsel terug vinden zoals haren, veren, beensplinters, pantsers van insecten,... Uitwerpselen vertellen ons niet alleen wat een dier gegeten heeft maar geeft ook informatie over waar het zich ophoudt en foerageert. En weten waar je een dier kan terug vinden is uiteraard een eerste vereiste als je het voor de camera wil krijgen.

Holen, nest- en slaappleatsen

Tijdens de voortplantingsperiode zijn dit druk bezochte plaatsen. Er zullen dan ook heel wat sporen naar het nest leiden. Gewoonlijk is dit een plaats waar er voldoende dekking aanwezig is. Weinig dieren gebruiken hele jaar hetzelfde nest. Ze hebben wisselende schuil- en slaappleatsen. Het zijn de plaatsen bij uitstek om diersporen aan te treffen.

Verder zijn er nog heel wat andere sporen die op de aanwezigheid van dieren kunnen wijzen. Denken we hierbij aan **geursporen** zoals dat van urine waarmee dieren hun territorium afbakenen. Zo heeft bijvoorbeeld vossenurine een uitgesproken scherpe en indringende geur. Ook een afgevalen gewei van een edelhert of een ree of **krabsporen** kunnen een aanwijzing zijn op de aanwezigheid van een bepaalde inheemse diersoort.

Natuurkennis en **natuurfotografie** gaan hand in hand en sporen herkennen is één van de zaken die het je als natuurfotograaf net iets makkelijker kan maken.

Een diersporengids is hierbij zeer handig!

Succes op jullie zoektocht!

Vogels voederen in de winter, ... of ook in de zomer?

Er bestaan nogal wat verschillende theorieën over het (bij)voederen van vogels in tuin. Echter hoe langer hoe meer lijkt het erop dat het toedienen van **extra voeder** wel meer positieve gevolgen kent dan negatieve.

Een van de vaak weerkerende vragen is “mag ik vogels stukjes pinda’s voederen?” Het antwoord klinkt vanuit steeds meer partijen volmondig “ja”.

De achterliggende gedachte is dat vogels kundig zijn en hun instinct blijven volgen, ongeacht of er wordt bijgevoerd of niet. Wanneer mezen met een nestje jongen liggen, zullen de ouderdieren instinctief hun voedselkeuze gaan aanpassen in functie van de bekwaamheid van hun jongen. De ouderdieren zullen daarom bij pasgeborenen niet op zoek gaan naar stukjes pinda’s (wat verstikking zou kunnen veroorzaken), maar eerder naar insecten. Ze zullen dus op dat moment gaan zoeken naar natuurlijk voedsel, ook al staat de tuin vol met voederschalen met pinda’s. (Dit lijkt hen dus ingegeven te zijn door hun instinct) gewoon voederwijze : aanbrengen van insecten of opbraken van voedsel !!!

Het aanreiken van extra vogelvoeder doorheen het volledige jaar zou de vogels niet extra afhankelijk maken van de menselijke omgeving. Ze proberen hun voeding nog steeds te variëren door ook naar echte natuurlijke voedselbronnen op zoek te gaan.

Het aandeel aan kunstmatig gevonden voedsel zal in de winter uiteraard hoger zijn omdat de natuurlijke voedselbronnen gedurende deze periode schaarser wordt.

(**Variatie in de voeding** lijkt dus de beste oplossing, vandaar dat bij het aanreiken van vogelvoer in de tuin, best een voedermengeling wordt gepresenteerd) De vogels krijgen het steeds moeilijker om in hun natuurlijke voedselbehoefte te voldoen.

Verschillende punten kunnen hiervoor als oorzaak aangewezen worden. Om het leefgebied van de vogels te verbeteren helpt het bijvoederen alvast een heel stuk.

Vogels die voornamelijk zaden eten, zoals verschillende vinken, groenlingen, putters, sijen of mussen kennen de grootste sterftes net na de winter. Het aanbod van zaden is dan ook het kleinst. De meeste van de beschikbare zaden zijn gedurende de winter opgegeten en wat overblijft kan rot geworden zijn. Van voederplanken met strooivoer of voedersilo’s zullen ze bijgevolg dankbaar gebruik maken. Zorg er dan voor dat kwaliteit van het voeder goed is, en dat u geen natte of rotte zaden aanbied. Het voorjaar is voor de vogels heel belangrijk, aangezien het een aanlooperperiode is naar het broedseizoen. Ze kunnen extra krachten dus best gebruiken.

Het type van voeder u geeft aan de vogels is verschillend naargelang de regio waar u woont.

In stedelijke gebieden verschilt dit met landelijke contreien. Het best kijkt u naar de meest voorkomende vogels, specificeer dan ook het aanbod op die bepaalde soorten:

- Zaadeters (mussen, vinken, groenlingen, sijzen, ...) verkiezen uiteraard een mengeling van zaden, maar ook etensresten zonder zout of bruin brood zullen ze gretig naar binnen werken. Dit kan aangeboden worden op een voedertafel of gewoon op de grond.
- Merels, zanglijsters en spreeuwen zijn dol op allerhande bessen maar ook op appelschillen, rijst, fruit, ... Liefst los op de grond, maar best ook op een plaats waar er beschutting is te vinden.
- De kleine vogeltjes zoals roodborstjes, winterkoninkjes of heggenmussen vinden insectjes zoals meelwormen, maden of larven, broodkruimels reuzenlekker. Biedt dit aan op een beschutte plaats dichtbij de grond.
- Meesjes houden van vetbollen, zaden, pinda's, ... Meesjes zoeken deze graag rond voederhuisjes ,voedertafels , raam- of andere decoratieve voedersystemen. Hierdoor vallen meesjes op en worden deze voedersystemen ook vaak gekocht.

Vogels voederen in de winter !

We zien er voorlopig nog niet veel van, maar binnenkort komen de eerste koude dagen er aan. De maagjes van de vogeltjes beginnen dan flink te knorren. Om ze te helpen bij hun maaltijd zijn er tal van mogelijkheden.

De voedselvoorraad vermindert sterk omdat de insecten verstopt zitten in de schors van bomen of bladerendek. Ook vruchten en bessen zijn ook al niet meer overal te vinden.

Kleinere vogels zijn de eerste slachtoffers van de verminderde voedselvoorraad. Hun lichaamstemperatuur (vaak iets boven de 40°C) vraagt een vrij grote voedselopname. Een koolmeesje bijvoorbeeld, moet bij vriesweer iedere dag zijn eigen gewicht aan voedsel bijeenzoeken. Lukt dat niet, dan loopt het niet goed af voor deze tuinvriend. Jouw hulp is voor dit vogeltje dus meer dan welkom.

3 basiselementen zorgen voor een ideale hulp:

- Geschikte plaats
- Soort voeding
- Watervoorziening

Geschikte voederplaats

Reik het voer aan op plaatsen waar er natuurlijke beschutting is voor de vogels. Plaats de voederschuur of voederplank dan liever in de buurt van bomen of van struiken dan midden in het gazon. Kies voor een droog model met een afdak. Op die manier blijft het voedsel droog en langer eetbaar. Wanneer het voeder bijna op is (lege kaf in de plaats van zaad) kan je gewoon bijstrooien, maar reinig de voederplank van tijd tot tijd zodat het geen mengeling van zaden en uitwerpselen wordt...

Soorten voeder

Wanneer vogels honger krijgen tijdens de winter zullen zij hun eetpatroon ook snel aanpassen. Waar kleine vogels zoals roodborstjes en alle mezen voornamelijk insecten eten zullen zij tijdens de winter ook smullen van zadenmengelingen. Daarom zijn er verschillende soorten beschikbaar. Meesjes zijn het minst eisend. Zij zullen van alles eten (vetbollen, pindanoten, granen, ...)

De plaatsen waar het voeder wordt aangeboden verschillen wel. De kleinere vogels houden ervan om hun voer te vinden boven de grond, terwijl andere vogels zoals merels, lijsters, mussen en spreeuwen het liever op de grond zoeken. Zadenmengelingen, een stukje fruit of bruin brood zullen ze zeer graag eten, eventueel aangevuld met meelwormen of maden.

De insecten kunnen ook in gedroogde toestand aangeboden worden. Zo zijn er verschillende soorten gedroogde meelwormen

Let op, want er kan rivaliteit ontstaan in en rond de voederplaatsen.

Grotere vogels zoals eksters, gaaien, kauwen of kraaien zullen alles opeten wat er maar wordt aangeboden en dus een directe concurrent worden van de vele kleinere vogels. Daarom is het interessant om op meer dan 1 plaats **verschillende soorten voeder** aan te bieden :

- Geef nooit gezouten voeding aan vogels (bijvoorbeeld gezouten pinda's of spek).
- Wissel voedselvoorraad eens af, zo kunnen alle vogels aan hun trekken komen.
- Gebruik enkel dierlijk vet, dus geen zuivelproducten : boter, melk of margarine.
- Fruit is lekker, maar geef het niet in stukjes. De kleine stukjes zullen sneller bevriezen. Leg of hang daar een volledige appel (eventueel in speciaal appelvoederhuisje)
- Keukenresten kunnen gestrooid worden, maar doe dit niet als hoofdbestandsdeel. Het trekt vogels aan, maar ook ongewenste knaagdieren zoals muizen en ratten.

Water

Vogels hebben nog steeds behoefte aan water om te drinken, maar niet om te baden.

In een schaalje kan je dus best dagelijks vers **drinkwater** doen, **zonder suiker of zout**. Leg er een roostertje over zodat de vogels niet gaan baden.

Waarop letten bij het kopen van een vogelhuisje ?

Nestkastjes: maar waarom en voor welke vogel ?

In het najaar is het weer de tijd om **nieuwe vogelhuisjes** op te hangen. Vogels hebben dikwijls de tijd nodig om aan de nieuwe kasten te wennen en sommige soorten zoals de grote bonte specht (*Dendrocopos major*), de pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*) en de koolmees (*Parus major*) gebruiken de kasten vaak **als slaapplaats** tijdens de koude winternachten. Op het einde van de late wintermaanden maakt het ouderpaar al vaak een keuze en weten ze in welke kast ze in het voorjaar hun jongen zullen grootbrengen.

Wees er dus tijdig bij indien je bewoners in je nestkasten wil. (Voor sommige soorten wacht je dan weer tot begin april, de bonte vliegenvanger (*Ficedula hypoleuca*) en de gekraagde roodstaart (*Phoenicurus phoenicurus*) zijn trekvogels die pas begin april in onze tuin arriveren . Vaak zijn de nestkasten dan reeds ingenomen door mezen en mussen dus voor deze tuingasten kan je de kast later hangen of de opening afsluiten)

De diversiteit van vogels in je tuin hangt uiteraard af van je **leefomgeving** en van **de aard van de beplanting**.

Wil je veel tuinvogels in de tuin kies dan voor heesters en bomen van verschillende leeftijden. Fruit- en besdragende soorten zijn een must voor het aantrekken van allerlei vogelsoorten en ook dood hout is een belangrijk natuurelement voor het aantrekken van insecten, die op hun beurt dan weer vogels aantrekken. Bij het ophangen van nestkasten is het belangrijk **de invliegopening vrij te houden** van takken en bladeren, ook **de hoogte (en de "oriëntatie" van de opening)** is niet onbelangrijk. Oriënteer de opening **weg van het zuidwesten**, onze overheersende windrichting. Zo hou je ook de slag van de regen weg van de invliegopening en blijft de kast min of meer droog. Voor de meeste soorten hanteer **een minimum hoogte van 2 meter** en **een maximum hoogte van 5 meter**. Hang kasten voor verschillende vogelsoorten minstens 3 meter uiteen, voor dezelfde vogelsoorten bedraagt de tussenafstand minstens 10 meter. Natuurlijk zijn er uitzonderingen, neem nu de huismus (*Passer domesticus*), zij hielden van gezelligheid en **broedden** graag **in kleine kolonies**. Hiervoor kan je verschillende standaard nestkasten (invliegopening 35 mm) op een tussenafstand van 20 cm naast elkaar hangen of gebruik maken van **mussenflat**. Hang deze flat altijd in buurt van mensen op een plek die beschut is van middagzon. Halfopen nestkasten, voor bijvoorbeeld de witte kwikstaart (*Motacilla alba*) en de grauwe vliegenvanger (*Muscicapa striata*), hang je best op een beschutte plaats tussen beplanting of aan een begroeide muur. Bescherm deze kast met gaasdraad (5 x 5 cm) tegen kraaiachtigen of katten.

Een standaard nestkast is ongeveer **30 centimeter** hoog en heeft **een grondvlak van 12 bij 15 cm**. De invliegopening bevindt zich op 1/4 van de bovenzijde en de nestkast is voorzien van een hellend dak. Deze kast kan dienst doen voor tal van vogels naargelang de grootte van de invliegopening.

Voor **pimpelmezen** is dit **26 tot 28 mm** terwijl **koolmezen roodstaarten, kuifmezen** voor een invliegopening van gemiddeld **32 mm** kiezen. De roodborstjes (*Erithacus rubecula*) en de winterkoning (*Troglodytes troglodytes*) verkiezen kleine halfovale of halfopen nestkast met een minimum breedte van een 5 cm, het nest wordt bij deze soorten laag gebouwd dus hang je kastjes best op een gemiddelde hoogte van 150 cm. De **boomkruiper** (*Certhia brachydactyla*), die vooral in een bosrijke omgeving voorkomt, gebruikt een kast waarvan **de invliegopening (4 tot 5 cm)** zich tegen de stam bevindt langs de zijkant van de **nestkast**. Grotere soorten zoals **de holenduif** (*Columba oenas*), **de kauw** (*Corvus monedula*) en **de bosuil** (*Strix aluco*). gebruiken grotere nestkasten met **een invliegopening van 15 cm**.

Je kan al deze kasten zelf proberen bouwen of je kan elke kast reeds voorgemaakt in de juiste maten en voor de juiste vogelsoort aankopen. Voorzie kleine kastjes voor mezen, mussen en andere kleine zangvogels niet van een zitstokje, zo geef je kapers op de kust zoals de ekster (*Pica pica*) en de gaai (*Garrulus glandarius*) ook geen kans om het kastje leeg te roven. Bescherm elke nestkast ook tegen katten.

Vriend van de vos - samenleven met dieren ?

Ben jij ook...vriend van de vos?

Vossen worden steeds actiever in dicht bebouwde zones tot zelf diep in de stedelijke gebieden. "Wat een arrogante dieren", denkt menig man en vrouw al snel. Maar wie zijn wij om zo te reageren terwijl we er maar op los bouwen en elk deeltje open ruimte vol stouwen met nieuwbouwwijken of KMO- zones. Bovendien vinden vossen in onze achtertuinen al wat ze nodig hebben voor een gemakkelijk leventje: schuilplaatsen, allerlei etenswaren en natuurlijk lekkere kippetjes bij de vleet.

Uiteraard is het niet echt aangenaam als je trouwe kakelende ei- producerende kippen die ochtend plots heel stil zijn. Vervolgens vind je de kippen met z'n allen gewelddadig doodgebeten terwijl er slechts aan weinigen is gepeuzeld. Er zijn evenwel tal van goede vreedzame oplossingen die dit in de toekomst kunnen verhelpen.

In de eerste plaats heb je er alle belang bij je kippen veilig te huisvesten. Het zijn niet enkel vossen die een potentiële dreiging vormen ! Ook roofvogels, steenmarters, loslopende honden, bruine ratten, wezels en zelf de door ons allen geliefde egel zijn niet vies van een snelle en vooral gemakkelijke hap tussendoor.

Veel van deze roofdieren gaan vooral 's nachts op zoek naar lekkers en we hebben geluk dat dit nu net de periode is dat onze kippen op stok gaan. Iedere avond het hok af sluiten is dan ook een eerste heel eenvoudige oplossing. Er bestaan nu zelf duurdere automatische systemen met dag- en nachtsensoren die deze klus van je overnemen.

Honden en vossen gaan makkelijk over een gewone lage omheining dus een omheining met een hoogte van 2 meter is aan te raden. Hoe kleiner de maaswijdte van de draad hoe moeilijker het wordt voor de vos om te klimmen (3 à 4 cm is ideaal). Als je de bovenste halve meter van deze omheining nog eens onder een hoek van 45° naar buiten plooit is het voor vossen praktisch onmogelijk om over de omheining te klauteren. Hou wel rekening met aanpalende struiken, tuinhuisen of muurtjes die als handige opstapjes kunnen dienen.

Vossen zijn uiteraard niet van gisteren en zullen ook onder de omheining proberen te komen om hun rooftocht te doen slagen. Je kan de omheining ingraven (+/- 50 cm) of een verharde platliggende strook van om en bij de 50 cm rond de omheining voorzien (betonplaat, tegel). Dit kan ook vervangen worden door een platliggende strook in gaasdraad. De vos zal immers altijd met zijn neus tegen de omheining trachten te graven.

Indien je een hond hebt zullen vossen en steenmarters die altijd proberen te mijden. Tot slot kan je een net of gaasdraad over het volledige kippenren spannen om op die manier alle roofvogels en kapers op de kust te snel af te zijn.
En ja...wie was er ten slotte eerst...

Kippen houden en al hun voor- en nadelen !

Aan heel wat tuinbezitters die vroeger nooit kippen of ander pluimvee hielden, wordt vandaag door gemeente of intercommunale het voorstel gedaan om deze interessante dieren te houden als afvalverwerkers. Een schitterend idee, op voorwaarde dat aan een bepaald aantal minimum eisen wordt voldaan en dat beide partijen, jij en je kippen, er zich goed bij voelen.

Er zijn veel goede redenen om kippen te houden.

Iedere tuinbezitter heeft zo zijn eigen reden om wel of niet voor kippen te kiezen. Misschien kan je jezelf terugvinden in een van de redenen hieronder.

- Kippen zijn goede afvalverwerkers. Steeds meer gemeenten en intercommunales stappen bij de inzameling van huishoudelijk afval over op het bekende systeem van gedifferentieerde tarifiering (diftar). De vuilniszak, GFT-bak en containerpark worden steeds duurder. Voor het plantaardig organisch afval dat je aan de kippen voedert, hoef je uiteraard niet te betalen.
- Het verzorgen en observeren van de kippen versterkt je contact met de natuur. Als je dagelijks bij de dieren op bezoek gaat en ze zelf voedert, leren ze je goed kennen en worden ze aanhankelijker.
- Kippen zijn levendige en vriendelijke dieren die bijdragen tot de kleur en de schoonheid in de tuin. Altijd in beweging scharrelen ze zich de dag door en brengen ze leven in de tuin. De kinderen zijn er dol op. De verzorging van de dieren leert hen verantwoordelijkheid nemen, respect tonen voor dieren en zorgdragen voor de natuur.
- Kippen zijn zowel in aankoop als in verzorging goedkope dieren. Wat het menu betreft, stellen de kippen geen hoge eisen, het zijn echte alleseters. Naast een basisrantsoen van granen verorberen ze met veel enthousiasme de tafelresten van hun gastheer en ook van het onkruid en het grasmaaisel pikken ze graag een sprietje mee.
- Je beschikt een groot deel van het jaar over je eigen verse eieren.
- Er bestaan prachtige, soms eeuwenoude kippenrassen waarvan er verschillende in Vlaanderen heel lokaal ontstaan zijn. Denk maar aan de Brakel, het Brabants hoen en de Mechelse koekoek. Ze leggen weliswaar iets minder eieren dan de moderne legrassen maar als afvalverwerkers komen ze evenzeer in aanmerking. Als je voor raskippen kiest, help je daarenboven deze rassen in stand te houden.
- Door ze gericht in te zetten, kan je de kippen gebruiken om delen van de (moes)tuin slakken- en onkruidvrij te maken. Ze helpen een braakliggend stuk grond proper te houden.
- Hun mest bevat stikstof en andere voedende bestanddelen. Vermengd met tuinafval en verwerkt tot compost, is het uitstekend geschikt voor je tuinplanten.

Maar hou ook rekening met het volgende.

Niet iedere tuin is geschikt voor kippen. De eerste vraag die je je moet stellen is of je wel voldoende plaats kan vrijmaken voor kippen. Te veel kippen op een te beperkte vrije oppervlakte leidt tot geuroverlast. Beperk daarom het aantal kippen dat je houdt. Hoe minder kippen, hoe meer ruimte per dier. Omdat kippen sociale dieren zijn, hou je er best minstens twee. Een toom van drie kippen is ideaal voor een doorsnee gezin. Weersta aan de verleiding om pleegboerderij te worden voor paaskuikens, uitgebroken krielen en elders afgedankte kippen. Maar kippen hebben niet enkel een ren of buitenloop nodig. Je zal ook een degelijk binnenhok voor ze moeten bouwen dat beschutting biedt tegen weer en wind. Kippen zijn vogels en kunnen dus vliegen. Vooral de lichte rassen en voor zover ze niet geleewiekt of gekortwiekt zijn, zijn in staat te vliegen. Kippen die over de te lage omheining vliegen en in je moestuin of die van de buurman terecht komen, hebben niet veel tijd nodig om er een slagveld van te maken!

Kippen hebben aandacht nodig

Zoals alle huisdieren hebben ook kippen aandacht of liefde nodig. Ze moeten niet enkel gevoederd worden. De eitjes moeten geraapt en het water verversd en in het hok moet geregeld het strooisel uitgemest worden. Regelmatig zal je ze moeten controleren op parasieten en wanneer hun conditie achteruit gaat, kan je het maar beter tijdig gezien hebben.

Wat eten kippen?

Dit pikt de kip naast haar dagelijkse noodzakelijke portie aan gemengde granen:

- Schillen en bladeren van groenten en fruit
- Oudbakken brood
- Restjes van bereid plantaardig voedsel: gestoofde groenten, gekookte aardappelen, frietjes, rijst, deegwaren, resten van soep, pitten van tomaten, courgettes en meloenen...
- Tuinafval: Kort onkruid op de grond, lang onkruid opgehangen in bussels, wat pas gemaaid gras

Dit pikt de kip niet

- Groene aardappeldelen, uischillen en preibladeren, schillen van bananen en citrusvruchten, beschimmeld fruit en brood, rauwe aardappelschillen en kiwischillen, beenderen, charcuterie, vette, pikante of zoute etensresten, vlees en vis, kaasresten, snoeihout en haagscheersel

Kan je dan nog op vakantie?

Met een automatische voederbak en een volle drinkbak kunnen de kippen zonder probleem een paar dagen alleen thuis blijven. Ga je voor langere tijd op vakantie, dan zal je een buur moeten aanspreken om regelmatig de dieren te voorzien van eten en drinken, de eieren te rapen en een oogje in het zeil te houden.

Vossen op de loer

Op steeds meer plaatsen in Vlaanderen hebben vossen hun herintrede gedaan, zelfs in de nabijheid van steden. Op zich is dit een heuglijk feit maar niet zonder gevolgen voor wie kippen houdt. Ook andere dieren maken jacht op kippen: marters, ratten en zelfs een egel gaat 's nachts wel eens aan de haal met een jonge kip ! Heb je kuikens dan kan het gevaar ook vanuit de lucht komen. Eksters en kraaien tonen geen medelijden met lieve donzige chipkes.

Overbemesting

Je kippen produceren dagelijks een hoeveelheid uitwerpselen. Beschikken ze slechts over een beperkte loopruimte en neem je niet de gepaste maatregelen, dan kan de bodem zwaar overbemest geraken en spoelen de voedingselementen als nitraten en fosfaten uit in de bodem en het grondwater.

Wie zich verder in het houden en kweken van kippen wil verdiepen, vindt meer in de OVAM brochure 'Wat pikt de kip? Alles wat je moet weten over het houden van kippen.'

Bloedluizen, kalkpootmijten, luizen en vlooiën bij kippen bestrijden

Kippen en hun ongedierte!

Luis, bloedluis en kalkpootmijt dit zijn maar enkele insecten die kippen kunnen teisteren! Regelmatige controle van de dieren op luis en mijten is nodig.

Kippen houden zichzelf wel netjes door met de snavel de veren te schikken en geregeld een zandbad met droog zand te nemen.

(Hoenders met een kuif kun je met water en zeep afborstelen en nadien zorgvuldig afdrogen en goed invetten met olijfolie of vaseline. Dit herhalen we wekelijks. Handig is het gebruik is de 'Birdspray' van Bogena om de kuiven rein te houden)

Bij kippen met een baard die deze met hun snavel niet kunnen reinigen treffen we vaak luizen.

In de aarsstreek kan men vaak luizen en de eieren of neten vinden.

Kleine mijten huizen daar soms, evenals in de vleugels.

(Belangrijk is dat we voor de bestrijding onschuldige preparaten gebruiken die de kip geen kwaad doen)

Er zijn speciale pluimvee insectenpoeders in de handel en men kan de geplaagde dieren drie maal met telkens een week ertussen goed inpoederen.

De luizen en de neten worden op deze manier gedood voordat ze zich zelf weer kunnen voortplanten. Na een behandeling **met slaolie** tegen de mijt die **kalkpoten** veroorzaakt worden de poten weer glad.

Kalkpoot:

Kalkachtige korstjes op de poten, ... kalkpoten genaamd, ontstaan door een kleine kalkmijt die onder de beenschubben leeft en zich voortplant.

Het is routine om dergelijke parasieten te ontdekken en onder controle te houden.

Wat heb je nodig?

- Oude tandenborstel
- (Uiercream of vaseline) Neen gewoon met slaolie of frituurolie insmeren !!!

Hoe begin ik er aan?

- Zorg dat je de kip met de kalkpootmijt vangt en kan stil houden tussen arm en buik.
- (Dit om het werken te vervlotten)
- Daarna neem je een poot en smeert er de uiercrème of de vaseline op uit.
- Vervolgens ga je met de oude tandenborstel over de aangewreven crème schuurt zo heen en weer over de aangetaste kalkpoten.
- Dit alles moet elke dag herhaald worden tot de aantasting verdwenen is.
- Dit kan tot zo'n 3 weken duren maar de behandeling is diervriendelijk en bovendien ongelofelijk doeltreffend !

Rode vogelmijt of bloedluis:

De kippen zullen zelden sterven aan uitwendige parasieten, maar als de rode vogelmijt zich in het hok genesteld heeft zullen de kippen door bloedverlies slap en bleek worden. Deze mijten ook wel bloedluizen genoemd, kunnen zich zeer snel voortplanten en verblijven overdag in kieren van het hok en onder de zitplaatsen of zitstokken. Regelmatige controle van de losse zitstokken is dan ook nodig om deze plaag te voorkomen. Ervaren fokkers ruiken de weeë lucht van de bloedluis. Het hok moet zeer grondig gereinigd met **gezouten water** worden . De kippen worden voor de zekerheid allen met een pluimvee insecten-middel behandeld en tijdelijk buiten het hok geplaatst.

Alle losse onderdelen van het hok worden schoongemaakt met water met lysol of bleekwateroplossing. Het hok wordt bespoten met zoutwater ofwel middel tegen vogelmijt, er zijn vloeistoffen en poeders in de handel. Deze middelen mogen niet op de kippen gebruikt worden. Legnesten vergeten we niet en vooral de zitstokken en steunen, naden en kieren krijgen een beurt.

10 tips bij het kiezen en houden van konijnen !

Voor u beslist om een of meerdere konijnen te houden als huisdier dient u wel even stil te staan bij de verzorging ervan. Impulsaankopen van huisdieren zijn helaas nog steeds een van de meeste redenen waarom dierenverwaarlozing optreedt ofwel dat huisdieren losgelaten worden in de vrije natuur.

1. Geef je konijn minimaal 1 vriendje

Konijnen zijn groepsdieren en leven niet graag alleen. Houd daarom minstens twee konijnen samen. Zet ze niet zomaar opeens bij elkaar, maar laat ze eerst rustig kennis maken. Plaats eventueel gecastreerd mannetje en vrouwtje samen. Het samenzetten van konijnen is nooit een exacte wetenschap. Geen enkele koppeling loopt op dezelfde manier. Konijnen die elkaar niet verdragen zullen vechten tot er eentje overlijdt. Sommige konijnen zijn zeer moeilijk te koppelen, maar uiteindelijk is er wel voor elk konijn een partner te vinden. Het maakt dus bovendien niet uit of dat een jong of ouder dier is, wel of het konijn al lang alleen heeft gezeten. Het volledige koppelproces kan dan al snel enkele weekjes duren, maar wanneer ze niet samen horen is vrij snel te zien.

2. Geef konijnen lekker de ruimte

Konijnen hebben veel beweging nodig, anders kunnen ze dik worden en hebben ze kans op darmproblemen. Zorg dat ze zoveel mogelijk vrij kunnen bewegen en zorg voor een hok waarin ze minimaal rechtop op hun achterpoten kunnen staan.

3. Knuffelen verzorging

Veel konijnen vinden het fijn om geaaid te worden, maar blijven graag met vier poten op de grond staan. Konijnen moeten regelmatig geborsteld worden. Hoe vaak hangt af van de lengte van zijn of haar vacht. Sommige moeten zelfs naar de kapper.

4. Goede voeding en lekkere snacks

Konijnen hebben vezels nodig. Geef ze daarom onbeperkt hooi. Vul het dieet van met groenten zoals vers witlof of wortel, maar laat ze hier langzaam wennen. Geef daarnaast wat biks en verwen ze af en toe met gedroogde kruiden.

5. Erin, erop of eronder? Speeltijd!

Konijnen zijn nieuwsgierig en slim. Bied ze daarom ook speelgoed aan en

vervang dit regelmatig. Denk aan een speeltunnel of doosje om in te schuilen, een balletje om met hun neus mee te voetballen of kartonnen rolletjes om mee rond te gooien.

6. **Wij willen graven en knagen.**

Konijnen moeten knagen voor een goed gebit. Wilgentakken zijn ideaal ervoor. Knagen geeft ze iets om te doen en levert extra vezels op. In de natuur graven konijnen zelf hun hol, met zandbak, (knaagblokje !!! Echt niet voor niersteen) ofwel wilgenrollen doe je ze dan ook een groot plezier.

7. **Direct naar de dierenarts als...**

Een gezond konijn is een actief, oplettend dier dat graag eet en een schone en droge vacht heeft. Bij slecht weer of regen zitten ze dikwijls (zogezegd ziekjes) buiten totdat vocht door vacht is en ze gaan schuilen. Raadpleeg in geval van ziekte of een vermoeden daarvan altijd direct uw dierenarts. Hier te lang mee wachten kan dodelijk zijn.

8. **Wat kost het houden van konijnen?**

Enmalige kosten voor het aanschaf van een verblijf en basisbenodigdheden bedragen zo'n 400 euro. Per maand kosten voor en bodembedekking ongeveer 45 euro. Vergeet daarnaast ook niet de dierenartskosten voor vaccinatie en gezondheidschecks.

9. **Bijzonder weetjes**

Wist je dat konijnen met de juiste verzorging 8 tot 10 jaar kunnen worden?
Wist je dat vrouwtjes na werpen van een nest jongen weer vruchtbaar zijn?
Wist je dat konijnen wel 1 meter hoog en wel 3 meter ver kunnen springen?

10. **Kies voor een konijn uit de opvang**

In de opvang zitten vaak konijnen die in een opwelling gekocht zijn. Zij verdienen natuurlijk een tweede kans. Samen met een vriendje vanuit de opvang of als maatje voor uw konijnen? Vraag in de winkel naar een opvang in de buurt.

Konijnen houden in de tuin !

Veel mensen houden konijnen in hokjes die dan ergens achter in de tuin staan. Soms hebben de konijnen geluk en wonen ze in een hok met een uitloopen. Maar het spijtige van die rennen is dikwijls dat ze een aanfluiting zijn voor de tuin. Dikwijls zijn deze lelijk.

Konijnen los in je tuin houden is ook een optie. Maar dan heb je binnen korte tijd geen plant meer over. Konijnen kunnen echt je tuin totaal kapot knagen. Ook planten die ze niet lusten knagen ze om.

En toch kan het houden van konijnen een aanwinst voor je tuin zijn. Ik heb nu ruim 12 jaar een groep konijnen in mijn tuin wonen in een ruime ren. En ook nog een stelletje in een wat kleinere ren.

Deze ren bestaat uit een betegeld gedeelte en een graafgedeelte. Langs het graafgedeelte aan de buitenkant van de rennen zijn borders. Boven het kale graafgedeelte is een pergola gemaakt, waarover bruidssluier groeit. Dat heeft twee voordelen.

De konijnen hebben schaduw door de pergola en ze zijn dol op bruidssluier. Deze klimplant groeit als kool waardoor je er regelmatig stengels kan afsnoeien voor de konijnen. En zo is ook dat stukje tuin weer interessant.

Druiven zouden ook goed zijn. De bladeren daarvan vinden ze heerlijk. Maar mijn tuin is op het noorden dus te donker voor druiven.

Rond de ren, onderaan het gaas zijn 2 tuinplanken boven elkaar gemaakt. Dat staat mooi maar heeft ook nog de functie om het zand van het graven in de ren binnen de ren te houden. Anders worden de planten regelmatig bedolven onder het zand.

Op de foto hieronder zie je de tuinplanken goed

In de border rondom de ren mogen alleen planten staan die niet giftig zijn voor konijnen. Want alle blaadjes die er doorheen groeien worden opgegeten.

Ook zij hebben een graafgedeelte. Deze ren is geheel afgedekt. Dat is niet nodig om ze niet te laten ontsnappen. Het heeft een heel andere reden. De ren ligt, zoals je ziet onder een appelboom. En één appel op zo'n konijnenkopje is meer dan voldoende dus vandaar.

Konijnen hebben het niet gauw koud, ze hebben een heerlijk warme wintervacht.

In deze ren wonen 8 konijnen. Vader en moeder en 6 ondertussen ook volwassen kinderen. Het zijn 4 mannetjes 4 vrouwtjes. De mannetjes zijn uiteraard gecastreerd.

Dit is het koppeltje Ginger en Jagger

Ook in de winter is een ren prachtig in je tuin.

Wil je meer weten over konijnen houden in je tuin het maken van een ren en hok en welke konijnen niet wel bij elkaar kunnen kijken dan op mijn website www.konijneninj tuin.nl

Konijnen houden in tuin: soorten konijnen en tips !

De Vlaamse Reus - een van de grootste konijnensoorten

De zachte vacht en het lieve uiterlijk maakt konijnen huisdier voor uw (klein)kinderen. Voor u beslist om een of meerdere konijnen te houden als huisdier dient u even stil te staan bij de verzorging ervan. Impulsaankopen van huisdieren zijn helaas nog steeds een van de meeste redenen waarom dierenverwaarlozing optreedt of dat huisdieren losgelaten worden in de vrije natuur (denk maar aan steeds talrijker wordende water schildpadden in openbare parken en kanalen).

Konijnen zijn kuddedieren die in het wild vaak voorkomen in groepen van 2 tot 7 stuks. Ze zijn afkomstig vanuit de streek van de Middellandse Zee. Ze kunnen zich met 5 drachten per jaar zich snel voortplanten. De ziekte met de naam myxomatose was bedoeld om de aantallen konijnen in te perken. De ziekte werd in de 50-jaren losgelaten in de vrije natuur in Frankrijk op een landgoed. Helaas is de ziekte van daaruit verspreid geworden over heel Europa.

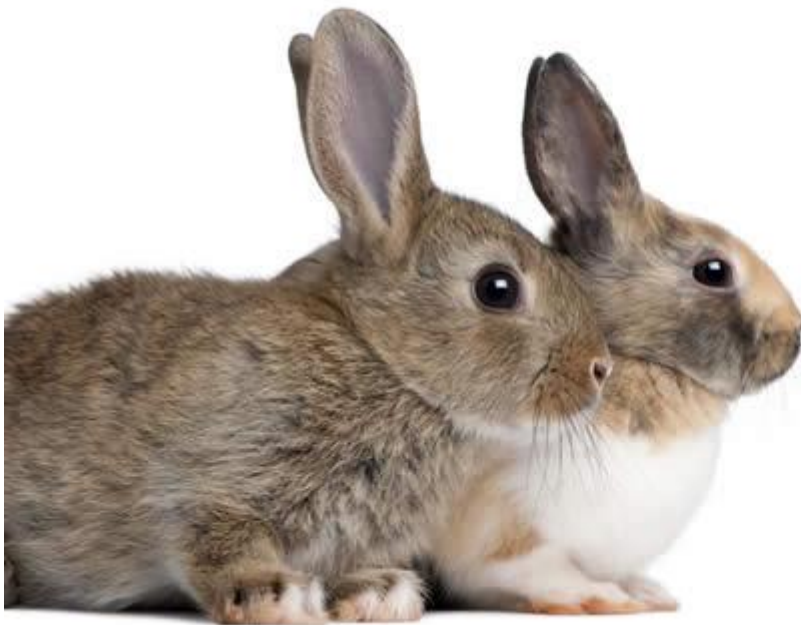
Konijnenrassen

Konijnen worden in een aantal rassen onderverdeeld. In België en Nederland bestaan er ongeveer 60 verschillende rassen. Deze zijn op te delen in enkele grotere categorieën zoals reuzenkonijnen, middelgrote, vleeskonijnen en kleine konijnen. Daarnaast bestaan er nog de aparte kruisingen. Bij de reuzenkonijnen zijn vooral de Vlaamse reus als de reuzenvlinder bekend. Hoewel deze konijnen tot 10 kilo gekweekt kunnen worden, zijn ze eigenlijk niet zo geschikt voor de consumptie. Ze groeien maar traag en de kwaliteit van het vlees is niet super. De reuzenvlinder is wel een fraai exemplaar. Hun specifieke patroon is typerend voor dit ras. Hun typische kenmerk is een vlek in de vorm van een vlinder met open vleugels, een lange streep over de rug met een aantal kleinere vlekken op de zijanten. Middelgrote rassen zijn onder andere vaal van Bourgondië, zilver van Champagne, Alaska, Wener blauw, ... Deze rassen zijn populair door hun mooie vacht. Het zijn sterke en vruchtbare konijnen die het heel goed doen in gevangenschap. Vleesrassen worden speciaal voor de consumptie gekweekt. Rassen die hiervoor geselecteerd werden zijn de Californian of de Nieuwzeelander. De nieuwzeelanders hebben ze een zeer stevige spiermassa. Dit maakt van deze geschikte slachtdieren. Daarnaast zijn er nog de sierkonijnen zoals dwergkonijnen, hangoortjes, ... deze zijn ideaal voor kleine kinderen.

Waar konijnen kopen

Konijnen kunnen op verschillende plaatsen gekocht worden. In tuincentra zitten vaak de meer kleinere sierkonijnen zoals dwergkonijnen, maar u kunt ook rechtstreeks bij een fokker gaan kopen. De prijs van een konijn hangt sterk af van de zuiverheid van de gekweekte rassen. Een kruising (of een hybride) zal niet zo duur zijn als een konijn dat afkomstig is van een zuiver ras. Vaak heeft een kweker 1 tot enkele soorten zitten. Er worden wel tentoonstellingen of wedstrijden georganiseerd waar u dan ook de dieren kunt aankopen. Op die manier weet u zeker dat u een rasdier heeft met uitstekende genetische eigenschappen. Als het de bedoeling is dat de dieren gaan dienen voor consumptie heeft u geen zuiver ras nodig, dan kunt u aan de slag met de goedkopere kruisingen. Koop de dieren aan wanneer ze nog jong zijn, ze passen zich het beste aan, aan de nieuwe leefomstandigheden en ze zijn bovendien goedkoper. Hou er wel rekening mee dat ze een minimum leeftijd van een 6-tal weken hebben. Wanneer ze jonger zijn, zijn ze nog steeds afhankelijk van het moederdier. Wilt u starten met het fokken van konijnen, dan volstaat het om 1 mannelijk dier te hebben. Let erop dat konijnen een glanzende vacht hebben. Dit wijst erop dat het konijn in een gezonde omgeving opgroeide en zelf ook gezond is. De oren moeten zuiver zijn en de neus mag niet lopen. Kent u weinig van konijnen, dan wordt u soms om te tuin geleid bij aankoop en krijgt u een oud dier mee naar huis. Eis daarom zekerheden. Dit kan bijvoorbeeld te zien zijn in het oormerk van het konijn. Daarin staat er een datum . Wanneer de dieren afkomstig zijn van een fokker die meedoet aan tentoonstellingen of wedstrijden, dan zullen zijn dieren ingeënt zijn. Ook op die documenten van de veearts staat een datum. Kan of wil de verkoper deze documenten niet tonen, kijk dan liever verder uit. Want de kans bestaat erin dat hij een oud of (voor hem) ongeschikt konijn van de hand wil doen.

Verschillende soorten vleeskonijnen !

Konijnen zijn schattige diertjes om naar te kijken, maar ook om te eten zijn ze geschikt. Wereldwijd eet men het vlees van konijnen en er zijn dan ook tal van gerechten die het vlees van een konijn gebruiken als basisingrediënt. Denk maar aan Paëlla , soepen, stoofschotels, barbecue of gewoon gebraden. Niet iedere soort is geschikt voor deze consumptie (ook wel vleeskonijn genoemd). Er zijn verschillende soorten die bedoeld zijn om te houden als huisdier zoals de dwergkonijnen, andere soorten zijn gekweekt voor het vlees en andere voor hun vacht.

Als huisdier zijn konijnen vrij eenvoudig te houden. Er is weinig onderhoud aan en de huisvesting vraagt weinig plaats (althans in vergelijking met honden of katten). Ook de voeding van konijnen is een lage kost. Dat konijnen populaire huisdieren zijn, bewijzen de vele soorten konijnenhokken, accessoires en voeding die te koop zijn in de handel.

Het vlees van een konijn valt in de groep van wit vlees en is veilig voor consumptie door mensen die lijden aan verschillende ziekten, hartpatiënten ofwel mensen die op hun cholesterol moeten letten of mensen die een streng lage-vette-dieet hebben. Een konijn heeft een zeer lekker wit vlees en biedt vele voordelen: licht verteerbaar en vetarm (bijna vetloos zelfs). En net omdat er zo weinig vet in het vlees zit bevat vlees van konijnen weinig calorieën. Verder bevat konijnenvlees weinig natrium en dat maakt konijn een goede vleessoort voor personen die problemen hebben met hun bloeddruk. Konijnenvlees heeft ook een goede hoeveelheid fosfor en calcium, het helpt bij het normaliseren van de stofwisseling en wordt daarom sterk aanbevolen voor kankerpatiënten die radiotherapie ondergaan want het verlaagt de dosis. Hieronder lijst van enkele van konijnen die gekweekt worden voor hun vlees:

(Witte) Nieuw Zeelander

Witte van dendermonde

Deze soort is het typische witte vleeskonijn en wordt vaak gebruikt omwille van zijn goede vruchtbaarheid en snelle groei. In de loop van de jaren zijn er zelfs varianten van gekweekt die nog beter zijn in groei en voortplanting. Bovendien zijn de nesten

steeds groot en kan de voedster hier ook goed voor zorgen.

Gele van Bourgondië

Oorspronkelijk is dit konijn bedoeld voor de consumptie, want met zijn brede bouw en gewicht leent dit konijn zich daar optimaal voor. Meestal weegt een Geel van Bourgondië tussen de 3 en 5 kilogram.

Vlaamse reus

Zoals de naam aangeeft zijn dit zeer grote konijnen. Ze kunnen meer dan 10 kilogram worden en hebben een groot lichaam met brede structuur. Als slachtkonijn zijn ze wel te gebruiken, alleen duurt het vrij lang alvorens de konijnen slachtrijp zijn. Daarom blijft het kweken van Vlaamse reuzen als slachtkonijn meestal bij een éénmalige test waarna men overschakelt naar andere soorten.

Blauw van Ham

De blauw van ham heeft de donkerste kleur van de blauwsoorten. Dit is een zeer rustig en zachtaardig ras die een grote vruchtbaarheid kent. Bovendien zijn de voedsters zeer goede moeders die vroegrijp zijn en daarom ook een prima konijn om als vleeskonijn te houden. Het ideale gewicht ligt rond de 5 kilo.

Californisch konijn

Deze soort is ontstaan door een kruising tussen (chinchilla) Ruskonijn en witte nieuw zeelander. Ook dit konijn heeft een witte vacht maar met zware vlekken. Het zijn blokkerige dieren met een zeer goede vleesproductie. Ze wegen 4 tot 6 kilo.

Rex

Deze konijnensoort werd gekweekt voor hun bont en vlees. De volwassen dieren hebben een verscheidenheid aan kleuren (amber, blauw, gevlekt, ...) en wegen 4 à 5 kilogram.

De witte wener

Dit konijn heeft zijn oorsprong in Oostenrijk en is ontstaan door Blauwe Weners te kruisen met gewone witte. Daaruit is de Witte Wener ontstaan en bedoeld als echt slachtkonijn voor vlees en pels. Het kan ongeveer tot 5 kilo wegen. Het heeft een vriendelijk karakter en is daarom ook geschikt als huisdier.

De Gentse kropper, een trots duivenras.

Omdat er nog weinig jonge duivenliefhebbers zijn, wil ik bij deze dan toch eens een echt bijzonder duivenras voorstellen, de Gentse kropper. Kroppers zijn sierduiven die de typische eigenschap hebben zich te tonen door hun sterk vergrote krop vol lucht te blazen. Dit doen ze om indruk te maken op hun partner, op concurrentie in het hok en ook aan ons laten ze al te vaak hun stoere krop zien. Beide geslachten hebben deze eigenschap, mannetjes of doffers zijn in het algemeen iets forser.

Er zijn afbeeldingen van de Gentse Kropper teruggevonden die dateren van rond 1400 dus we kunnen hier spreken van een "erfgoedras", absoluut de moeite waard om in stand te houden dus. Ze komen van oorsprong uit de Nederlanden, specifiek rond Gent en omstreken.

Raskenmerken

De Gentse kropper is een groot, trots en levendig duivenras die onder de ancients ook 'Slager' wordt genoemd. Dit verklaart meteen één van de typische raskenmerken. Dit goed vliegende ras "slaat" zowel tijdens de vlucht als zittend op de nok van het dak de vleugels klappend tegen elkaar. Dit imposante kenmerk gaat hand in hand met een vol en stoer blaaswerk boven de brede borst en de bekende waaivormige voetbevedering.

Je hoort het al, bij het kweken van deze grote kropper dien je meteen met heel wat raskenmerken rekening te houden. Dit maakt de uitdaging en de intensiteit van het kweken spannend en nog zo groot.

Het ideale type Gentse kropper hoort ook 'kort' te zijn. De staart komt maar net buiten niet gekruiste vleugelpunten en de duif staat kort, hoog op de poten, rechtop met een mooi gebogen, sikkelvormige ruglijn en een keurig afgeronde kop met voldoende halslengte. Naast zijn knappe voorkomen is het levendige en uitbundig karakter ongetwijfeld het meest aantrekkelijke aan dit kropperas, dit vooral in de lente – en zomermaanden. Op een Gentse kropperhok is het altijd feest, gezonde dieren kunnen moeilijk stil zitten en zijn altijd in de weer met het imponeren van soortgenoten, man of vrouw. Afwisselend of samen is er altijd wel ééntje die de show wil stelen. Vooral de doffers laten zich graag opmerken met hun sprongen en rollend gekoer die ze uit hun brede borst en ballonvormige krop toveren. Ook duivinnen kunnen aardig rondje koeren.

Gezien hun grootte en hun uitbundig karakter sneuvelt er af en toe wel eens iets op het hok zoals eetpotjes, nestschalen en in het slechtste geval ook enkele eieren.

Kleurslagen

Naast hun karakter zijn Genste kroppers ook geliefd omwille van hun variërende kleurslagen: er zijn de éénkleurigen of roeken, er zijn dominicanen of preekheren, witlappen of bavetten (zie foto boven - witlap rood), er is een zeldzame getijgerde vorm en dan heb je de bijzondere verhemelstaart.

De meest typerende en originele kleur van het ras is de dominicaan of preekheer. Deze komt voor in zwart (foto onder), rood, geel en blauw in combinatie met enkele volledig witte lichaamsdelen. Voor het kweken van dominicanen, witlappen en verhemelstaarten moet je dus niet enkel rekening houden met het type (stand, blaaswerk en voetbevedering) maar ook het kleur en de tekening moet goed zijn wil je een dier tentoonstellen. Ook de getijgerde kroppers vragen de nodige aandacht. De éénkleurigen of roeken dienen volledig uniform van kleur te zijn van sneeuwwit tot gitzwart. Afwijkende tekeningen worden als 'mismarked' aangeduid, deze Gentse Kroppers kunnen wel niet worden tentoongesteld maar indien goed van type kunnen dit ook uitstekende fokdieren zijn. Uit een koppel 'mismarked' of 'bonte' Genste Kroppers kan een perfect getekende kropper voortkomen.

Gentse kroppers houden van een gevarieerde maaltijd en een waterbad met badzout. Twee zaken die vaak bijdragen tot een optimale hokconditie en goedgezinde dieren. Goede Gentse kroppers moeten een krachtige, levendige uitstraling hebben, dit wordt gecombineerd met een goede verhouding waarbij type primeert op kleur van het dier. Want éénmaal je het goede type verliest, is er nog nauwelijks sprake van een kropper, laat staan van een Gentse. De ideale kleur en tekening komen dus op de tweede plaats en zijn vaak een combinatie van een genetische kennis en uiteraard...een portie geluk. Het kweken van deze bijzondere duiven vraagt enige aandacht en is niet gemakkelijk ! Maar als jullie liefhebber zijn, wil ik jullie toch uitdagen om dit prachtige ras mee in stand te houden. Het uitbouwen van gezonde stam staat garant voor jarenlang kweekplezier !

Vogelgriep, waar moeten wij op letten !

Elk jaar duikt het wel ergens opnieuw op en steeds in een nieuwe, mogelijks dodelijkere variant, vandaag spreken we over H5N8, een hoogpathogeen griepvirus dat hoofzakelijk kippen, parelhoenders, kalkoenen en in **mindere mate watervogels** ????? aantast. Het is niet verwonderlijk dat het virus steeds toevallig in het herfst- of winterseizoen toeslaat. Trekvogels, en meer bepaald trekkende **watervogels** zijn de voornaamste verspreiders van de zogenaamde '**vogelpest**'. Ons land blijft nog gespaard maar met besmettingen in Nederland, Frankrijk, Duitsland, Denemarken, Oostenrijk, Zweden en Hongarije blijft de kans natuurlijk reëel dat ook wij worden getroffen.

De vogelgriep, Influenza A, behoort tot dezelfde familie als menselijke griepvarianten. Het virus is zeer besmettelijk en verspreidt zich bijzonder snel op verschillende manieren. Het verspreidt zich door contact met besmette dieren (via luchtwegen, oogvocht en mest), op korte afstand doorheen de lucht en door contact met bevuilde vogelkratten of besmette uitwerpselen in het profiel van schoenzolen. De besmetting is in vele gevallen binnen een incubatietijd van 10 dagen zichtbaar bij vogels en pluimvee. De ziekte verloopt zeer snel en leidt meestal tot de dood van het besmette dier. De primaire symptomen situeren zich rond de luchtwegen en de kop met een daling van eiproductie, diarree, sloomheid en een ruw verenkleed als gevolg. Er volgen ademhalingsproblemen, sinusitis, tranende ogen en zwellingen ter hoogte van de kop met blauwe lellen en ook kammen als gevolg. *Bij watervogels, die minder gevoelig zijn, kan het voorkomen dat ze drager zijn zonder de symptomen te vertonen en dus zonder zichtbaar ziek te zijn????* De in het wild levende soorten vormen voor hobbykwekers vandaag de belangrijkste vector voor het doorgeven van het virus. Tot nog toe is het virus nog nooit aangetroffen bij kleine tuinvogels zoals mezen, mussen en merels. Het virus is wel al in dode katten teruggevonden.

Wat kunnen wij nu gaan doen?

Sinds half november is het zo dat de professionele pluimveehouderijen in ons land verplicht zijn hun dieren op te hokken. Dit wil zeggen dat de dieren volledig afgesloten worden van in het wild voorbij trekkende vogels die de griepbesmetting kunnen dragen. Wij, hobbyhouders, zijn voorlopig nog niet verplicht om deze maatregel toe te passen al is het natuurlijk sterk aan te raden de huisdieren binnen te houden ofwel op een kleinere, afgedekte oppervlakte onder te brengen. Bevoegde instanties vragen aan iedereen om dieren binnen te voederen en te drenken zodat contact met wilde vogels beperkt blijft.

Drenken met onbehandeld oppervlakte water of regenwater waar wilde vogels toegang tot hebben is uiteraard verboden.

Natuurlijk hopen we met zijn allen dat het niet zo ver komt. Een uitbraak is niet alleen zeer nefast voor de professionele houderijen maar ook de hobbykwekers van oude rassen, ons erfgoed, houden hun hart vast. Het is dus aan ons om de kans op een uitbraak te beperken en de preventieve maatregelen zo goed mogelijk na te leven om onze dieren en die van alle liefhebbers te vrijwaren. Het zou zonde zijn mocht al deze genetische geschiedenis van de vergeten kippen- en duivenrassen verloren gaan.

Verder kan je natuurlijk nog enkele maatregelen nemen om eventuele verspreiding tegen te gaan. Bij het bezoek aan collega liefhebbers of dierenhouders neem je best vlak voor het vertrek een grondige douche en trek je steeds propere kledij en ook schoenen aan. Schoenen kunnen indien mogelijk preventief worden gedesinfecteerd. Was de handen regelmatig en vermijdt het bezoek aan dierenparken, agrarische bedrijven en bedrijven met een mogelijks hoge besmettingsgraad.

Bij het nemen van voldoende hygiënische maatregelen en bij gering contact met pluimvee is ook de kans dat jezelf wordt besmet zeer klein. Dit zijn natuurlijk al vergaande maatregelen maar zoals altijd is voorkomen steeds beter dan genezen.

Bloedluizen op jouw kippen !

Bloedluizen zijn heel kleine (tot 1 mm) bloedzuigende mijten die zich 's nachts met bloed van kippen en ander gevogelte voeden; overdag zijn deze bijna niet op te merken en verstoppen ze zich in kieren en spleten. De legkippen krijgen stress en irritatie, leggen minder eieren, verliezen pluimen, krijgen open wonden en ze kunnen uiteindelijk sterven van bloedarmoede. Als de kam van je kippen er veel bleker uit ziet dan normaal, heb je wellicht met een bloedluizenplaag te maken. Controleer dus je kippenhok regelmatig !

Bodemroofmijten zijn de natuurlijke vijanden van bloedluizen. 's Nachts, wanneer de bloedluizen actief zijn, doorzoeken de roofmijten het kippenhok en speuren kieren en spleten af om zo hun prooi op te eten.

Als er één ding is waar kippen nerveus van worden, dan zijn het bloedluizen of rode vogelmijten. De laatste jaren vormen die een sterk groeiend probleem in het kippenhok. Maar ook duiven en kanaries in een kooi kunnen er behoorlijk last van hebben, en zelfs reptielen krijgen te kampen met bloedluizen in hun terrarium.

Bloedluizen zijn heel kleine (tot 1 mm) bloedzuigende spinachtigen die zich 's nachts met bloed voeden; overdag verstoppen ze zich in kieren en spleten. Ze kruipen meestal massaal bij elkaar, zodat je kip er helemaal gek van wordt, wanneer zo'n groep van bloedluizen het op haar gemunt heeft. De kippen krijgen stress en irritatie, ze leggen minder eieren, verliezen hun pluimen, krijgen open wonden en ze kunnen uiteindelijk sterven van bloedarmoede. Als de kam van je kippen er veel bleker uit ziet dan normaal, heb je wellicht met een bloedluizenplaag te maken.

Bodemroofmijten zijn de natuurlijke vijanden van bloedluizen. Deze wel heel beweeglijke mijten zijn niet groter dan de bloedluizen, maar spelen ze wel probleemloos naar binnen. Daarvoor doorzoeken ze actief het kippenhok en speuren kieren en spleten af, hun prooi achterna. Van nature leven roofmijten in de bovenste laag van de bodem en in potgrond, waar het donker en wat vochtig is. Overdag schuilen deze, 's nachts jagen ze, precies op het moment dat ook de bloedluizen actief zijn. Alleen zijn roofmijten pak vrazuchtiger, en winnen zij wel het pleit.

Met DCM Hypoaspi-Guard® bestel je een kartonnen strooikoker met maar liefst 10.000 roofmijten, goed voor 12 m². De roofmijten gaan actief op zoek naar de bloedluizen in het kippenhok.

Wist je dat?

leg een stukje karton in of bij het legnest van de kippen. De bloedluizen komen er overdag onder schuilen en zo ontdek je tijdig de bloedluizenplaag.

Hobbydieren in de tuin: wintertips !

Voor vele hobbytuiniers gaat het tuinleven vaak gepaard met **hobbydieren** zoals kippen, geiten en schapen tot zelf pony's en paarden. Ook het vijverleven kunnen we vaak als hobbydieren omschrijven en hier en daar komen we zelf een landschildpad tegen die al tientallen jaren doorheen de tuin zwerft.

Wat kunnen we nu doen om al deze kloppende harten veilig door de winter te loodsen. Eerst en vooral zijn **kwalitatieve voeding en vers bad- en drinkwater** echt een must ! Op de tweede plaats komt een **goede beschutting tegen vorst, wind en neerslag**. *Met deze twee gouden regels in het vooruitzicht kunnen onze meeste hobbydieren die het buitenleven gewend zijn perfect de winter door.*

Paarden en pony's ontwikkelen doorgaans een **dikke wintervacht** als het kouder wordt. Paarden die worden geschoren hebben al snel een warm deken nodig. Zorg steeds voor voldoende ruwvoer (luzerne, hooi, stro) en vers drinkwater. Borstel de dieren wat minder in de winter zodat de dikke wintervacht optimaal blijft beschermen. Bij **schapen** is het wel heel duidelijk dat zij meestal goed gekleed de winter in gaan. Toch hebben ook deze warm geklede dieren degelijke winterbeschutting nodig en dit vooral om tegen de regen te schuilen. Drinken doen ze niet heel veel tijdens de winter maar toch kunnen zij absoluut niet zonder vers drinkwater. Voldoende wintervoeding (krachtvoeder, bietenpulp,...) en een permanente hooivoorraad zijn aangeraden om de conditie van de schapen op peil te houden. Vergeet ook niet dat de meeste oaien nu drachtig zijn dus wat extra energie is nu mooi meegenomen.

Melkgeiten hebben het gehele jaar door voldoende en bovendien proper water nodig.

Dwerggeitjes drinken heel wat minder maar ook zij kunnen uiteraard niet zonder. Extra hooi is ook voor hen een must tijdens de koude wintermaanden. Bescherm de bast van de bomen op de schapen- en geitenweide want voor je het weet zijn volledige stammen ontschorst en dit niet alleen tijdens de winter.

Kippen en hoenderachtigen zijn al helemaal niet gek van besneeuwde ondergronden. Zorg daarom voor een overdekte oppervlakte dicht bij het kippenhok waar de dieren de dag *sneeuwvrij* kunnen doorbrengen. Zorg steeds voor voldoende graan en een droog nachthok. Hou de conditie van de dieren extra in de gaten en belangrijk, vers drinkwater.

Ook **struisvogels, emoes, lama's en alpaca's** worden bij ons dikwijls als hobbydieren gehouden. De twee vogelsoorten houden zoals onze kippen helemaal niet van neerslag dus een ruim beschut afdak is een must voor deze grote vreemde vogels. Lama's en alpaca's hebben een vacht die beter isoleert dan een schapenvacht maar zoals elk dier verdienen ook zij een droge ligplaats.

Onze vijver is in rust, zorg er steeds voor dat **één zone van de vijver ijsvrij** blijft maar hak het ijs in geen geval kapot of gebruik geen warm water om het ijs te doen smelten. Gebruik een prefab kunststof ijsvrijhouder of laat plantendelen boven het wateroppervlak gewoon staan, meestal heb je daar rond kleine ijsvrije zones. Voeder de vissen niet en blijf het bladafval verwijderen. Denk ook eens aan de wilde dieren en voorzie een plankje met gaasdraad in de vijver zodat zoogdieren zoals egel de vijver steeds kunnen verlaten.

Intussen doet **de oude landschildpad** alweer zijn winterslaap. Laat de schildpad slapen in een zone afgebakend met gaasdraad waar ze echt niet kan verdwalen, zowel bovengronds als ondergronds. Jonge dieren haal je best binnen in een koele doch vorstvrije ruimte in een grote bak met lichtvochtige turf en bladafval, vijf maanden slapen...heerlijk !

Veel werk dus op de hobbyboerderij... trek dus je beste gummilaarzen aan, liefst met verstevigde tip, trotseer de koude en maak je huisdieren blij met een stevig rantsoen en met vers drinkwater !

